

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๔๕
วันอังคาร ที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	โฆษกกรรมการ
๕. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	โฆษกกรรมการ
๖. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๗. นางกิริณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๘. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. พลเอก นิวัติ ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑๒. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๓. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๔. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๕. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๖. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๗. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๘. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๙. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๒๐. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายบรรชิต สิงหเสนี

(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายจินตพันธุ์ ทังสุบุตร

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

๒. นายวราห์ เท่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. ว่าที่เรือตรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการปกครอง

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นางสุภัทรา เชื้อรอด

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๑ วันอังคาร ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๒ วันพุธ ที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๔ วันจันทร์ ที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๕ วันอังคาร ที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๖ วันพุธ ที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๘ วันศุกร์ ที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๙ วันจันทร์ ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐ วันอังคาร ที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๑ วันพุธ ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๓ วันศุกร์ ที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๔ วันจันทร์ ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๕ วันอังคาร ที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๖ วันพุธ ที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

- บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๘ วันศุกร์ ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๙ วันจันทร์ ที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๐ วันอังคาร ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๑ วันพุธ ที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๒ วันพฤหัสบดี ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๓ วันศุกร์ ที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๔ วันจันทร์ ที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๕ วันอังคาร ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๖ วันพุธ ที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๗ วันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๘ วันศุกร์ ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๓๙ วันจันทร์ ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๐ วันอังคาร ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๑ วันพุธ ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๒ วันอังคาร ที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๓ วันพุธ ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๘
 - บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๔๔ วันจันทร์ ที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๘
- อยู่ระหว่างการตรวจทานของนายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

ที่ประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช หมวด ๘ คณะรัฐมนตรี
โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

หมวด ๘ คณะรัฐมนตรี

“หมวด ๘

คณะรัฐมนตรี”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบชื่อหมวด ๘ คณะรัฐมนตรี โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๑

“มาตรา ๑๖๑ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนหนึ่งและรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกินสามสิบห้าคน
ประกอบเป็นคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินตามหลักความรับผิดชอบร่วมกัน

ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินแปดปีมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี อาจเกิดปัญหาได้ในกรณีที่จะต้องมีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น อาจกำหนดให้ประธานรัฐสภาซึ่งเป็นหัวหน้าของฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีแทนประธานสภาผู้แทนราษฎร

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีนั้น อาจทำให้เกิดข้อโต้แย้งได้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ กำหนดให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีมาโดยตลอด ทั้งนี้ อาจแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนที่ว่าด้วยวุฒิสภาให้วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎรในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร และควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาที่จะต้องพ้นจากตำแหน่งอยู่ปฏิบัติหน้าที่จนกว่าสมาชิกวุฒิสภาคนใหม่จะเข้ารับหน้าที่ เพื่อให้วุฒิสภามีจำนวนสมาชิกมากพอในการปฏิบัติหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ผ่านมาในรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ๆ ไม่เคยกำหนดให้วุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎร แต่จะกำหนดให้วุฒิสภาทำหน้าที่เป็นรัฐสภาในกรณีที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร ฉะนั้น การกำหนดให้ประธานรัฐสภาซึ่งเป็นหัวหน้าของฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีแทนประธานสภาผู้แทนราษฎรจึงมีความเหมาะสม

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่าการเลือกนายกรัฐมนตรีเป็นกิจการของสภาผู้แทนราษฎรโดยแท้ จึงควรให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี การแก้ไขเพิ่มเติมให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการอาจทำให้เกิดข้อโต้แย้งได้ ทั้งนี้ ในระหว่างที่ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร อาจกำหนดให้วุฒิสภาเสนอชื่อบุคคลที่สมควรจะได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี และให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

ประธานกรรมการเสนอให้รอการพิจารณาความในมาตรานี้ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๖๑ ไว้ก่อน

มาตรา ๑๖๒

“มาตรา ๑๖๒ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากรายชื่อผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ได้ประกาศต่อประชาชนเมื่อมีการเลือกตั้งตามมาตรา ๘๗ โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรอง

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบด้วยในการแต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร การลงมติในกรณีเช่นว่านี้ให้กระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง และวรรคสอง เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖๒ ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของสภามemberสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ได้ประท้วงต่อพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งตามมาตรา ๘๗ โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป

การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ต้องมี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสภามemberสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรองเสนอบุคคลตามรายชื่อตามมาตรา ๘๗ ของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด”

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- พรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า พรรคการเมืองทุกพรรคที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดมีสิทธิเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีได้

นายอัคร จารจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า การแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองโดยตัดเรื่องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรองการเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี จะทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจำนวนมาก

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสองโดยตัดเรื่องการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรองการเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี อาจทำให้เกิดปัญหาข้อขัดแย้งในการเลือกนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ต้องมี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสภามemberสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรองเสนอบุคคลตามรายชื่อตามมาตรา ๘๗ ของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด และต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร” และสอบถามว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อนปี ๒๕๔๐ ได้กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปหรือไม่

นายปรณ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๒๑ และ รัฐธรรมนูญ ๒๕๓๔ ไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไว้

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ต้องการให้รัฐบาลมีความเข้มแข็ง จึงกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไว้ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งเป็นการเร่งรัดให้พรรคการเมืองต่าง ๆ ดำเนินการเจรจาเพื่อจัดตั้งรัฐบาลโดยเร็ว แต่โดยหลักในทางการเมืองแล้ว ควรปล่อยให้เป็นการตามธรรมชาติของการเมือง เมื่อการเจรจายังไม่แล้วเสร็จรัฐบาลรักษาการก็ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

นายปรณ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และ รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ในหลายเรื่องกำหนดกระบวนการไว้มากเกินความจำเป็น และหลายเรื่องก็กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการไว้ซึ่งเป็นการเร่งรัดมากเกินไป ทำให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปด้วยความยากลำบาก และเกิดปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญในการดำเนินการต่าง ๆ

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ต้องการสร้างให้รัฐบาลมีเสถียรภาพมากขึ้น จึงส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็งและมีขนาดใหญ่ สามารถนโยบายที่ได้หาเสียงไว้มากำใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินได้ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ทำให้พรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่ได้เข้ามาเป็นรัฐบาล ส่วนพรรคการเมืองฝ่ายค้านมีความหมายน้อยลง ทำให้เกิดเผด็จการรัฐสภา และเห็นด้วยว่าไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ควรปล่อยให้เป็นการตามธรรมชาติของการเมือง

- ไม่ควรกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ควรปล่อยให้เป็นที่ของพรรคการเมืองที่จะต้องไปเจรจากันจึงจะเหมาะสม และเมื่อตัดเรื่องระยะเวลาในการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในวาระหนึ่งแล้ว ก็ควรต้องตัดความในมาตรา ๑๖๓ ออกทั้งมาตรา

- การไม่กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี อาจทำให้เกิดการแทรกแซงการจัดตั้งรัฐบาลได้ ประกอบกับระบบการเลือกตั้งรูปแบบใหม่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และสถานการณ์ในปัจจุบันจึงมีความเป็นไปได้ที่พรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงลำดับที่หนึ่ง กับพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงลำดับที่สองอาจมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ใกล้เคียงกัน อันจะทำให้การเจรจาจัดตั้งรัฐบาลล่าช้า

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี**สภามหาชนซึ่งผู้ซึ่งพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของสภามหาชนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ได้ประท้วงต่อประชาชนเมื่อมีมติเสียงข้างมากงดลงมติ ๘๗ โดดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสองสัปดาห์นับแต่วันที่สภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป**” และมอบหมายให้คณะกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญไปพิจารณาปรับปรุงความในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เหมาะสมแล้วนำมาเสนอต่อที่ประชุม

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า ควรกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดในการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีไว้ด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ควรกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดในการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคล ซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี กรณีที่พรรคการเมืองไม่อาจเจรจาจัดตั้งรัฐบาลได้สำเร็จ รัฐบาลรักษาการก็ต้องตราพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้การพิจารณาร่างมาตรา ๑๖๒ ไว้ก่อน และมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญไปพิจารณาปรับปรุงแล้วนำมาเสนอต่อที่ประชุมอีกครั้ง

มาตรา ๑๖๓

“มาตรา ๑๖๓ ในกรณีที่พ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มาประชุมเป็นครั้งแรกแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบให้ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๒ วรรคสาม ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำความขึ้นกราบบังคมทูลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบสูงสุดเป็นนายกรัฐมนตรี”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดร่างมาตรา ๑๖๓ ออกทั้งมาตรา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้ตัดร่างมาตรา ๑๖๓ ออกทั้งมาตรา

มาตรา ๑๖๔

“มาตรา ๑๖๔ รัฐมนตรีต้อง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม

(๖) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๙”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดคำว่า “บริบูรณ์” ใน (๒) ออก ความที่แก้ไขแล้วเป็นดังนี้ “(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี**บริบูรณ์**”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- ความใน (๔) “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” และ (๕) “มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม” จะพิสูจน์ได้อย่างไร

- ควรใช้คำว่า “ไม่ทุจริต” แทนคำว่า “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” ใน (๔)

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความว่า “การทุจริต” เป็นคำเชิงลบ (negative) ที่จะต้องมีหลักฐานพิสูจน์ แต่คำว่า “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” นั้น เพียงแต่รัฐมนตรีมีพฤติการณ์ในลักษณะไม่ส่อสัตย์สุจริตก็ถือว่าขาดคุณสมบัติ สามารถให้พ้นจากตำแหน่งได้ หากมีข้อสงสัยเรื่องการขาดคุณสมบัติ

ก็ให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด เหตุที่บัญญัติความใน (๔) “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” และ (๕) “มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม” ก็เพื่อเป็นช่องทางจัดคนไม่ได้ออกจากตำแหน่ง

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ควรกำหนดให้รัฐมนตรีที่บริหารงานผิดพลาด ต้องรับผิดชอบด้วยการลาออกจากตำแหน่ง

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ความใน (๔) “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” และ (๕) “มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม” ถือเป็นบรรทัดฐานสำหรับคุณสมบัติรัฐมนตรีที่ควรจะต้องมี แต่ในทางกลับกันการกำหนดความใน (๔) และ (๕) ไว้ อาจจะเป็นช่องทางในการกลั่นแกล้งทางการเมือง และจะทำให้มีคำร้องส่งไปยังศาลรัฐธรรมนูญจำนวนมาก ทำให้ศาลรัฐธรรมนูญกลายเป็นศาลการเมืองไปโดยปริยาย

- มีการแสดงความคิดเห็นว่า ควรคงความใน (๔) “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” และ (๕) “มีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม” เนื่องจากเป็นการวางมาตรฐานคุณสมบัติรัฐมนตรีและเป็นการยกระดับสังคมให้สูงขึ้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความใน (๕) ดังนี้ “(๕) **มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมที่สุจริตในทางปฏิบัติหน้าที่และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม**” เนื่องจากความว่า “มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่” จะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติมาก แต่ควรคงความว่า “มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม” หากมีการฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรง ก็จะเป็นช่องทางในการจัดคนไม่ดีให้พ้นจากตำแหน่ง โดยจะเป็นการวางมาตรฐานคุณสมบัติรัฐมนตรี

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๖๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖๔ รัฐมนตรีต้อง

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี**บริบูรณ์**

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) **มีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมที่สุจริตในทางปฏิบัติหน้าที่และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม**

(๖) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๙

มาตรา ๑๖๕

“มาตรา ๑๖๕ ก่อนเข้ารับหน้าที่ รัฐมนตรีต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่าข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศและประชาชน ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกประการ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๖

“มาตรา ๑๖๖ คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ นโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ และสถานะทางการเงินการคลังของประเทศโดยไม่มีการลงมติไม่ไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่

ก่อนแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อนเพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๖ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๗

“มาตรา ๑๖๗ รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน และในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้เข้าประชุมในเรื่องใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม และให้นำเอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความคิดเห็นว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐมนตรี จึงได้บัญญัติความว่า “ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้เข้าประชุมในเรื่องใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม” แต่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ได้ห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นรัฐมนตรี จึงควรตัดความดังกล่าวออก

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๖๗ เป็นดังนี้ “รัฐมนตรีซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน และในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้เข้าประชุมในเรื่องใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม และให้นำเอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๖๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖๗ รัฐมนตรีซึ่งมิได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมสภา แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน และในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีมติให้เข้าประชุมในเรื่องใด รัฐมนตรีต้องเข้าร่วมประชุม และให้นำเอกสารที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๖๘

“มาตรา ๑๖๘ ในการบริหารราชการแผ่นดิน รัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อร่วมกันต่อรัฐสภาในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี

นอกจากหน้าที่และความรับผิดชอบตามวรรคหนึ่งแล้ว คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

(๑) คุ้มครองการใช้สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยมิให้ถูกล่วงละเมิดการใช้ชีวิตอย่างปกติสุข เกินสมควรกว่าเหตุและเป็นไปโดยเสมอภาคภายในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

(๒) การกำหนดนโยบายพื้นฐานของการบริหารราชการแผ่นดินพึงต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ และหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ โดยคำนึงถึงการบริหารงานของรัฐในระยะยาว และประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน

(๓) การใช้จ่ายเงินแผ่นดินต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใสเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและไม่เกิดความเสียหายต่อฐานะการเงินของประเทศ โดยต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทางการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด

(๔) การปฏิบัติหน้าที่ต้องมีความระมัดระวังมิให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อความมั่นคงแห่งรัฐ สถานะของประเทศ และความเป็นอยู่ของประชาชน

ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในหกของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภาเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องใดของคณะรัฐมนตรีไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา

ถ้าศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า คำร้องตามวรรคสามมีสาระควรแก่การวินิจฉัย ให้ส่งเรื่องให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานองค์กรอิสระประชุมร่วมกันเพื่อวินิจฉัยคำร้องโดยปรึกษาหารือกับนายกรัฐมนตรีด้วย หากเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องนั้นของคณะรัฐมนตรีจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง และไม่มีทางแก้ไขเป็นประการอื่น ให้มีอำนาจวินิจฉัยให้คณะรัฐมนตรียุติการปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องนั้นได้”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- เหตุใดจึงให้ประธานองค์กรอิสระมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี และหมายรวมถึงประธานองค์กรอิสระทุกองค์กรหรือไม่ เนื่องจากคณะกรรมการมีแนวคิดที่ไม่ต้องการให้ฝ่ายบริหารก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระ ดังนั้น จึงไม่ควรให้องค์กรอิสระก้าวก่ายการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหารด้วยเช่นกัน

- การที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้วไม่ปฏิบัติตามนโยบายที่แถลงไว้ ควรให้กลไกทางการเมืองตรวจสอบกันเอง ไม่ควรให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด และประธานองค์กรอิสระเป็นผู้วินิจฉัยคำร้อง นอกจากนี้ ความในตอนต้นของร่างมาตรา ๑๖๘ ใช้คำว่า “รัฐมนตรี” แต่ความในตอนท้ายใช้คำว่า “คณะรัฐมนตรี” จะขัดกันหรือไม่

- ควรให้ประธานองค์กรอิสระที่มีหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาด เช่น ป.ป.ช. ร่วมวินิจฉัยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีเท่านั้น ไม่ควรรวมถึงประธานองค์กรอิสระอื่นที่มีหน้าที่ให้คำปรึกษา เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นต้น

- ศาลรัฐธรรมนูญจะร่วมวินิจฉัยการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี กรณีคณะรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่แล้วก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศ แต่เรื่องบางเรื่อง เช่น เรื่องการเงินการคลัง ก็อาจจะต้องให้ประธานองค์กรอิสระร่วมวินิจฉัย นอกจากนี้ ร่างมาตรา ๑๖๘ เป็นการกำหนดเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีทำให้เกิดความเสียหาย ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีไม่ปฏิบัติหน้าที่ทำให้เกิดความเสียหาย ควรจะกำหนดไว้ในร่างมาตรานี้ด้วยหรือไม่

- ความว่า “เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง” ใน (๔) รวมถึงวิกฤติการณ์ระดับโลกด้วยหรือไม่ เช่น แผ่นดินไหว โรคระบาด หรือสงครามโลก เป็นต้น

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า คณะกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญยกร่างบทบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีจนก่อให้เกิดความเสียหายกับประเทศว่าจะมีมาตรการดำเนินการอย่างไร โดยหลักการในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ฝ่ายบริหารมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน โดยต้องกระทำโดยสุจริต รอบคอบ และมีเหตุผลอันสมควร รวมทั้งต้องมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่ครบถ้วน

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า หากเป็นกรณีที่คณะรัฐมนตรีไม่ดำเนินการตามนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา ก็ควรแก้ไขปัญหาด้วยกลไกทางการเมืองเสียก่อน หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้จึงให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในร่างมาตรา ๑๖๘ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และเพิ่มความเป็นวรรคใหม่ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๖๘ ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา และต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ซึ่งตนทรงรับ ทั้งต้องรับผิดชอบร่วมกับต่อรัฐสภาในนโยบายที่ตนไปขอตนรับสั่งลงนาม และตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

นอกจากหน้าที่ซึ่งตนทรงรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรแล้ว คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ซึ่งตนทรงรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องตรวจสอบการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนชาวไทยมิให้ถูกส่งละเมิดตรวจสอบ สิทธิวิสัยของประชาชนที่สิทธิและเสรีภาพและไปโดยสงวนภาพทนายในบทบาทที่ผู้ตั้งของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

(๒) การกำหนดนโยบายที่ พื้นฐานของการบริหารราชการแผ่นดิน พิจารณาของคณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ และหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ โดยที่ทั้งที่การบริหารราชการรัฐในระบอบตามสถานะทางการเงินของประเทศและประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน

(๓) การใช้จ่ายเงินแผ่นดินต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใสเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและ ไม่เกิดตนลงเสีย หกข้อต่อรัฐธรรมนูญของประเทศ โดยต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทางการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด

(๔) การปฏิบัติหน้าที่ต้อง มีเป็นไปโดยสุจริต เป็นธรรม ด้วยความระมัดระวังมิให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงแห่งรัฐ สถานะของประเทศ และความเป็นอยู่ของประชาชน

รัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภาในนโยบายทั่วไปของคณะรัฐมนตรี”

- มีการแสดงความเห็นว่า การกำหนดหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีไว้บางประการในเรื่องอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินตามร่างมาตรานี้ เพื่อป้องกันไม่ให้นายกรัฐมนตรีปิดความรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยอ้างว่าได้มอบหมายให้รัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบแทน ซึ่งการบัญญัติหน้าที่ไว้ในมาตรานี้ไม่ได้กำหนดบทลงโทษไว้ แต่เป็นการบอกให้สภาผู้แทนราษฎรรับรู้ถึงความรับผิดชอบของคณะรัฐมนตรี อย่างไรก็ตาม ไม่ควรบัญญัติในลักษณะที่เป็นการกำหนดหน้าที่ ซึ่งอาจเป็นการบัญญัติจำกัดอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีได้แต่ควรให้ฝ่ายบริหารดำเนินการไปตามกลไกทางการเมือง โดยให้อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างเต็มที่ และหากพบว่าฝ่ายบริหารกระทำทุจริต ก็ให้องค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบตามช่องทางปกติที่ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรอิสระไว้ ดังนั้น ร่างมาตรานี้จึงควรบัญญัติในลักษณะที่เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีให้อยู่ในกรอบของอำนาจหน้าที่ของตนเท่านั้น โดยอาจนำหลักเกณฑ์บางประการไปบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ เพื่อให้องค์กรอิสระต่างๆ สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารได้

- เหตุที่มีการบัญญัติความใน (๒) ของร่างมาตรา ๑๖๘ เนื่องจากการบัญญัติแยกระหว่างนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาตามร่างมาตรา ๑๖๖ ซึ่งเป็นนโยบายที่รัฐบาลต้องทำและอาจเป็นนโยบายที่พรรคการเมืองใช้ในการหาเสียงก็ได้ โดยร่างมาตรา ๑๖๘ (๒) เป็นการเน้นย้ำให้รัฐบาลจะต้องมีนโยบายที่สอดคล้องตามหมวด ๕ และหมวด ๖ ของรัฐธรรมนูญนี้ เท่านั้น

- ความใน (๒) อาจเป็นการบัญญัติถ้อยคำที่ซ้ำซ้อนกับร่างมาตรา ๑๖๖ ในประเด็นการกำหนดนโยบายของคณะรัฐมนตรี เนื่องจากร่างมาตรา ๑๖๖ ก็ได้บัญญัติในเรื่องการแถลงนโยบายต่อรัฐสภาที่ต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐไว้แล้ว

ต่อประเด็นดังกล่าว ที่ประชุมเห็นว่า ควรตัดความใน (๒) ของร่างมาตรา ๑๖๘ ออก และให้มีการปรับปรุงถ้อยคำใหม่ โดยบัญญัติความใน (๒) ในลักษณะที่เป็นการเร่งรัดการดำเนินการตามหน้าที่ของรัฐให้ลุล่วงไป

- ควรมีการกำหนดกลไกให้ประชาชนเสนอความคิดเห็นต่อนโยบายของรัฐบาล ในกรณีที่รัฐบาลกำหนดนโยบายในลักษณะที่เป็นการลู่แก่อำนาจเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับพรรคพวกของตน

- เสนอให้ตัดความในวรรคสามและวรรคสี่ของร่างมาตรา ๑๖๘ ออกทั้งหมด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๖๘ ไว้ก่อน โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญไปปรับปรุงถ้อยคำใหม่

มาตรา ๑๖๙

“มาตรา ๑๖๙ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓๑ มาใช้บังคับแก่นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย เว้นแต่เป็นการดำรงตำแหน่งหรือดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และจะดำรงตำแหน่งใดในตำแหน่งส่วนบริษัทหรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยหากผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็ได้ด้วย

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะกระทำการใดที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๒ มิได้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๖๙/๑

“มาตรา ๑๖๙/๑ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติในกรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวต่อไปให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง และให้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว ให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใด ๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคหนึ่งมิได้

บทบัญญัติมาตรานี้ให้นำมาใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย รวมทั้งการถือหุ้นของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่มอบหมายให้อยู่ในความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

มีการแสดงความคิดเห็นว่า ในกรณีที่มีการโอนหุ้นของนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีให้แก่บุตรที่บรรลุนิติภาวะสามารถที่จะกระทำได้ ไม่ต้องห้ามตามร่างมาตรา ๑๖๙/๑

ประธานกรรมการกล่าวว่า คำว่า “บุตร” ในวรรคสาม หมายความว่ารวมถึงบุตรบุญธรรมของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๖๙/๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๐

“มาตรา ๑๗๐ ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรีจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๐/๑

“มาตรา ๑๗๐/๑ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้

การออกเสียงประชามติตามวรรคหนึ่ง อาจจัดให้เป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติในปัญหาที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ หรือเป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีก็ได้

การออกเสียงประชามติต้องเป็นการให้ออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการตามที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ และการจัดการออกเสียงประชามติในเรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคล จะกระทำมิได้

ก่อนการออกเสียงประชามติ รัฐต้องดำเนินการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ และให้บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเท่าเทียมกัน

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการออกเสียงประชามติ ระยะเวลาในการดำเนินการและจำนวนเสียงประชามติเพื่อมีข้อยุติ”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า การออกเสียงประชามติตามร่างมาตรานี้ได้พัฒนามาจากรัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ ที่กำหนดให้ทำประชามติเพื่อปรึกษาหารือเท่านั้น และเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ การทำประชามติให้สามารถทำได้ ๒ กรณี คือ เพื่อปรึกษาหารือหรือเพื่อหาข้อยุติ ดังนั้น ในกรณีที่ทำประชามติเพื่อปรึกษาหารือไม่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเนื่องจากไม่มีผลบังคับรัฐบาลจะทำได้หรือไม่ก็ได้ แต่ควรบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเฉพาะกรณีที่เป็นการทำประชามติเพื่อหาข้อยุติเท่านั้น

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรบัญญัติความในร่างมาตรา ๑๗๐/๑ ให้สั้นลง โดยบัญญัติแต่เพียงว่าให้คณะรัฐมนตรีเสนอให้ทำประชามติในเรื่องใดๆ ที่ไม่ใช่เรื่องเฉพาะตัวบุคคล และไม่ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลูก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๗๐/๑ ไว้ก่อน โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญไปปรับปรุงถ้อยคำใหม่

มาตรา ๑๗๑

“มาตรา ๑๗๑ รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๓
- (๒) อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (๓) คณะรัฐมนตรีลาออก

ในกรณีที่ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๗๓ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๗) หรือ (๘) ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๖๒ และมาตรา ๑๖๓ โดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- ความในร่างมาตรา ๑๗๑ ความเป็นนายกรัฐมนตรียกมาถึงความเป็นรัฐมนตรีด้วย
- ความใน (๓) ที่บัญญัติว่า “คณะรัฐมนตรีลาออก” นั้น อาจไม่สามารถปฏิบัติได้จริง เนื่องจาก

คณะรัฐมนตรีมีฐานะเป็นองค์กรหนึ่ง จึงไม่สามารถลาออกได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะรัฐมนตรีลาออกอาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ลาออก ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องบัญญัติความใน (๓) ไว้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๑ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๒

“มาตรา ๑๗๒ คณะรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่ง ต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ แต่ในกรณีพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็น ภายใต้อำนาจหน้าที่ที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่กระทำการอันเป็นการใช้อำนาจแต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ หรือให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่หรือพ้นจากตำแหน่ง หรือให้ผู้อื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทน เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

(๒) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติให้ใช้จ่ายงบประมาณสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อน

(๓) ไม่กระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติงานหรือโครงการ หรือมีผลเป็นการสร้างความผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป

(๔) ไม่ใช้ทรัพยากรของรัฐหรือบุคลากรของรัฐเพื่อกระทำการใดซึ่งจะมีผลต่อการเลือกตั้ง และไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีเป็นโครงการที่ได้รับการอนุมัติแล้ว และจำเป็นต้องขออนุมัติเงินงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว หากรัฐบาลรักษาการไม่สามารถกระทำได้อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศได้ เห็นควรแก้ไขความใน (๓) โดยให้เพิ่มความในตอนท้าย ความว่า “เว้นแต่ที่กำหนดไว้แล้วในงบประมาณรายจ่ายประจำปี”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๗๒ ไว้ก่อน โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญไปปรับปรุงถ้อยคำใหม่ ในประเด็นให้มีการบัญญัติแยกระหว่างกรณีที่มีการเลือกตั้ง และกรณีที่ไม่มีการเลือกตั้ง และแยกกรณีพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุกระทำผิด อาจไม่ให้รักษาการ

มาตรา ๑๗๒/๑

“มาตรา ๑๗๒/๑ ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีที่พ้นจากตำแหน่งลาออกจากการอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปตามมาตรา ๑๗๒ หรือไม่มีคณะรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่ ให้วุฒิสภาคัดเลือกผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรีชั่วคราวจากบุคคลที่เห็นสมควร

มติของวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ให้บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรีชั่วคราวแต่งตั้งรัฐมนตรีตามจำนวนที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ให้นำมาตรา ๑๗๒ มาใช้บังคับแก่คณะรัฐมนตรีดังกล่าวด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้มีการบัญญัติถึงกรณีที่นายกรัฐมนตรีรักษาการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุแห่งการทุจริต หรือประพฤติชั่วไม่เหมาะสมอย่างร้ายแรงในระหว่างที่รักษาการ ต้องให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ และหากมีสภาผู้แทนราษฎรก็ให้มีการเลือกคณะรัฐมนตรีขึ้นมาใหม่ แต่หากไม่มีสภาผู้แทนราษฎรก็ให้อำนาจวุฒิสภาเลือกนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีใหม่ได้

สำหรับคณะรัฐมนตรีรักษาการมีได้ ๒ กรณี คือ กรณีที่หนึ่ง คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะแต่ยังมีสภาผู้แทนราษฎร และกรณีที่สอง คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะในกรณีที่มีการยุบสภาทำให้ไม่มีสภาผู้แทนราษฎร และต้องมีการเลือกตั้งใหม่ ซึ่งผลของทั้ง ๒ กรณี จะมีความแตกต่างกัน หากเป็นกรณีที่ยังมีสภาผู้แทนราษฎร อำนาจของคณะรัฐมนตรีรักษาการอาจไม่อยู่ภายใต้บังคับของร่าง ๑๗๒ เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรต้องดำเนินการเลือกนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ซึ่งไม่มีการเลือกตั้งใหม่ คณะกรรมการการเลือกตั้งก็ไม่มีอำนาจจำเป็นต้องวินิจฉัยการทำหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีรักษาการตามร่างมาตรา ๑๗๒ สำหรับกรณีที่มีการยุบสภา อำนาจของคณะรัฐมนตรีรักษาการต้องอยู่ในบังคับของร่างมาตรา ๑๗๒ ดังนั้นการพ้นจากตำแหน่งของคณะรัฐมนตรีมิได้หลายกรณี จึงมีความจำเป็นต้องแยกบัญญัติถึงกรณีการพ้นตำแหน่งให้มีความครอบคลุมถึงกรณีต่างๆ โดยเฉพาะการพ้นจากตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีด้วยเหตุแห่งการทุจริต

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- เมื่อนายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ คณะรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ
- เหตุที่ไม่บัญญัติให้ปลัดกระทรวงรักษาการรัฐมนตรี เนื่องจากอาจเป็นกรณีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้รื้อการพิจารณาร่างมาตรา ๑๗๒/๑ ไว้ก่อน โดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญไปปรับปรุงถ้อยคำใหม่

มาตรา ๑๗๓

“มาตรา ๑๗๓ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๔) สถาผู้แทนราษฎรมิได้ไว้วางใจ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๔

(๖) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๕

(๗) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๙ หรือ มาตรา ๑๖๙/๑

นอกจากเหตุที่ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามวรรคหนึ่งแล้ว ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๖๑ วรรคสาม ด้วย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๓) (๕) หรือ (๗) หรือวรรคสอง โดยอนุโลม และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีการแสดงความเห็นว่า ในกรณีที่มีเหตุตามร่างมาตรา ๑๗๓ (๓) บัญญัติให้รัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่ง แต่เมื่อพิจารณาจากคุณสมบัติของการเป็นรัฐมนตรี ตามร่างมาตรา ๑๖๔ ไม่มีข้อห้ามดังกล่าวบัญญัติไว้ อาจทำให้เกิดปัญหาในกรณีที่รัฐมนตรีเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกแต่โทษจำคุกให้รอการลงโทษ ซึ่งในกรณีดังกล่าวสามารถเป็นรัฐมนตรีได้ไม่เข้าลักษณะต้องห้ามตามร่างมาตรา ๑๖๔ แต่เมื่อดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีแล้วอาจพ้นจากตำแหน่งตามร่างมาตรา ๑๗๓ (๓) ได้

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า ในเรื่องคุณสมบัติรัฐมนตรีไม่ได้ห้ามเรื่องการรอลงอาญาหากเป็นคำพิพากษาที่มีมาก่อนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีก็สามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้ ร่างมาตรา ๑๗๓ เป็นกรณีรัฐมนตรีต้องคำพิพากษาในระหว่างที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ความเป็นรัฐมนตรีจึงสิ้นสุดลง

- มีการแสดงความเห็นว่า ใน (๗) ควรมีการกำหนดให้ชัดเจนหรือไม่ว่าลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๙ หรือมาตรา ๑๖๙/๑ เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด ไม่ใช่เมื่อทราบว่าจะได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจึงลาออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖๙ หรือ มาตรา ๑๖๙/๑

ประธานกรรมการเสนอให้นำความใน (๗) ของร่างมาตรา ๑๗๓ ไปบัญญัติไว้ในเรื่องคุณสมบัติรัฐมนตรี โดยกำหนดให้ต้องพ้นจากตำแหน่งตามร่างมาตรา ๑๗๓ (๗) มาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี ซึ่งหมายความว่านายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีจะต้องลาออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖๙ และร่างมาตรา ๑๖๙/๑ มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นอกจากนี้ ควรนำความใน (๓) ของร่างมาตรา ๑๗๓ ไปบัญญัติไว้ในเรื่องคุณสมบัติของรัฐมนตรีด้วย โดยกำหนดคุณสมบัติรัฐมนตรีว่าหากอยู่ในระหว่างรอการลงโทษหรือรอการกำหนดโทษไม่สามารถดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท ทั้งนี้ มอบหมายให้คณะกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญนำความใน (๓) และ (๗) ของร่างมาตรา ๑๗๓ ไปแก้ไขเพิ่มเติมเรื่องคุณสมบัติของรัฐมนตรีแล้วเสนอที่ประชุมพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

- มีการแสดงความเห็นว่า ในความเป็นจริงผู้พิพากษาจะไม่พิพากษาให้รอการกำหนดโทษ จึงอาจไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรคงความดังกล่าไว้เพื่อให้เกิดความรอบคอบ

- มีกรรมการสอบถามว่า ใน (๖) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีนั้นต้องเป็นไปตามร่างมาตรา ๑๗๔ ใช่หรือไม่

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ต้องเป็นไปตามร่างมาตรา ๑๗๔ แต่ร่างมาตรา ๑๗๕ ที่ปรากฏในร่างมาตรานี้เป็นการพิมพ์ผิด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๗๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗๓ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

(๔) สถาปนาผู้แทนราษฎรมิได้ไว้วางใจ

(๕) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๔

(๖) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ~~๑๗๕~~ ๑๗๔

(๗) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๔ หรือ มาตรา ๑๖๔/๑

นอกจากเหตุที่ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามวรรคหนึ่งแล้ว ความเป็นรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๖๑ วรรคสาม ด้วย

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีตาม (๒) (๓) (๕) หรือ (๗) หรือวรรคสอง โดยอนุโลม และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ด้วย

มาตรา ๑๗๔

“มาตรา ๑๗๔ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการให้รัฐมนตรีพ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรีถวายคำแนะนำ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๕

“มาตรา ๑๗๕ ในกรณีเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

การตราพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้

ในการประชุมรัฐสภาคราวต่อไป ให้คณะรัฐมนตรีเสนอพระราชกำหนดนั้นต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาโดยไม่ชักช้า ถ้าอยู่นอกสมัยประชุมและการรอกการเปิดสมัยประชุมสามัญจะเป็นการชักช้า คณะรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาสมัยวิสามัญเพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดโดยเร็ว ถ้าสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติ หรือสภาผู้แทนราษฎรอนุมัติแต่วุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นตกไป แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างที่ใช้พระราชกำหนดนั้น

หากพระราชกำหนดตามวรรคหนึ่งมีผลเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด และพระราชกำหนดนั้นต้องตกไปตามวรรคสาม ให้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีอยู่ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกมีผลใช้บังคับต่อไปนับแต่วันที่มีการไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมิผล

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาอนุมัติพระราชกำหนดนั้น หรือถ้าวุฒิสภาไม่อนุมัติและสภาผู้แทนราษฎรยืนยันการอนุมัติด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ให้พระราชกำหนดนั้นมีผลใช้บังคับเป็นพระราชบัญญัติต่อไป

การอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด ให้นายกรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การพิจารณาพระราชกำหนดของสภาผู้แทนราษฎรและของวุฒิสภาในกรณียืนยันการอนุมัติพระราชกำหนด จะต้องกระทำในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภานั้น ๆ ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดในวรรคหกจึงเขียนเฉพาะกรณีไม่อนุมัติ ให้มีผลตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า เพื่อให้การดำเนินการใดก่อนการไม่อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผลต่อไป

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดความในวรรคสี่ออกทั้งวรรค เนื่องจากการคงความดังกล่าวไว้อาจก่อให้เกิดปัญหาได้จึงควรปล่อยให้เป็นไปตามกลไก ทั้งนี้ ถึงแม้ตัดความในวรรคสี่ออกก็ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างใช้พระราชกำหนด

- มีกรรมการสอบถามว่า การตัดความในวรรคสี่ออกจะตีความกฎหมายเดิมก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามพระราชกำหนดว่าอย่างไร

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ตีความว่าพระราชกำหนดนั้นไม่มีผลในการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

- มีกรรมการสอบถามว่า ในกรณีที่กฎหมายปกติมีบทกำหนดโทษทางอาญา หากคณะรัฐมนตรีออกพระราชกำหนดซึ่งเป็นการยกเลิกในส่วนบทกำหนดโทษมีผลให้ในระหว่างการใช้พระราชกำหนดถือว่าการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดและไม่ต้องรับผิดทางอาญาเพราะเป็นการปฏิบัติตามพระราชกำหนด ดังนั้น หากตัดความในวรรคสี่ออกจะมีผลอย่างไร ผู้ปฏิบัติตามพระราชกำหนดจะต้องรับผิดทางอาญาต่อไปหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ถึงแม้ตัดความในวรรคสี่ออกก็ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้เป็นไปในระหว่างใช้พระราชกำหนด กล่าวคือในระหว่างการใช้พระราชกำหนดไม่มีความผิดอาญา แต่เมื่อวันที่มีการไม่

อนุมัติพระราชกำหนดนั้นมีผลก็เริ่มใช้กฎหมายเดิมก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามพระราชกำหนดหากมีความผิดอาญาก็ต้องมีความผิดอาญา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๖

“มาตรา ๑๗๖ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะได้อนุมัติพระราชกำหนดใดตามมาตรา ๑๗๕ วรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิกว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และให้ประธานแห่งสภานั้นส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเพื่อวินิจฉัย เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ส่งความเห็นนั้นมา

เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาได้รับความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ให้พระราชกำหนดนั้นไม่มีผลบังคับมาแต่ต้น

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เดิมวรรคหนึ่งและวรรคสองของร่างมาตรา ๑๗๕ นั้นจะเขียนรวมกันไว้ในมาตราเดียว พระราชกำหนดจึงไม่ถูกคัดค้านว่าชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ แต่นักการเมืองมีความเห็นว่าการคัดค้านได้ว่าเงื่อนไขในการออกพระราชกำหนดนั้นถูกต้องหรือไม่ จึงมีการแบ่งเรื่องดังกล่าวออกเป็นสองวรรค เรื่องมูลเหตุในการออกพระราชกำหนดในวรรคหนึ่ง และเรื่องความฉุกเฉินในวรรคสอง เพื่อให้มีการคัดค้านเฉพาะเรื่องมูลเหตุเท่านั้น ส่วนเรื่องความฉุกเฉินเร่งด่วนให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บริหารบ้านเมืองเป็นผู้ตัดสินใจคนอื่นไม่สามารถวินิจฉัยได้ ดังนั้น รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ จึงกำหนดให้คัดค้านได้เฉพาะวรรคหนึ่ง แต่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ให้คัดค้านได้ทั้งสองวรรค ทั้งนี้ เห็นว่าวรรคสองควรเป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีไม่ควรให้มีการคัดค้านได้

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การให้คัดค้านในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๗๕ ได้ เป็นการขัดแย้งกันเอง เนื่องจากเป็นเรื่องความเห็นของคณะรัฐมนตรี การไปคัดค้านคือการโต้แย้งว่าความเห็นของคณะรัฐมนตรีไม่ถูกต้อง ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่แล้วของคณะกรรมการกฤษฎีกา (ศาสตราจารย์ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ เป็นประธานกรรมการ) จึงได้ตัดคำว่า “หรือวรรคสอง” ออก เพื่อให้คัดค้านได้เฉพาะวรรคหนึ่งเรื่องมูลเหตุในการออกพระราชกำหนดเท่านั้น

- ควรมีการกำหนดระยะเวลาที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า ได้มีการกำหนดระยะเวลาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยไว้ในเรื่องใดหรือไม่ และหากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยไม่แล้วเสร็จจะมีผลอย่างไร

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า มีการกำหนดไว้ในเรื่ององค์กร
อิสระให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาภายในสามสัปดาห์

ประธานกรรมการเสนอให้เพิ่มความในตอนที่ท้ายของวรรคสอง เป็น “ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสัปดาห์”

- มีการสอบถามว่า หากศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยแล้วว่าไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่งของ
ร่างมาตรา ๑๗๕ จะมีผลอย่างไร ต้องส่งเรื่องกลับไปยังสภาหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า พระราชกำหนดนั้นเป็นอันตกไปโดยมีผลตั้งแต่นั้น ไม่ต้องส่งกลับไปยัง
สภาอีก

- มีการสอบถามว่า ในระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยจะบังคับใช้พระราชกำหนดนั้น
ได้หรือไม่ เนื่องจากกรณีนี้ต่างจากกรณีไม่อนุมัติพระราชกำหนด

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ในระหว่างที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยจะบังคับใช้พระราชกำหนด
นั้นไม่ได้ แต่ทั้งนี้จะใช้หลักปกติเรื่องไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ได้ดำเนินการไปในระหว่างที่ใช้พระราช
กำหนดไม่ได้เพราะสภาพความเป็นกฎหมายไม่เกิดขึ้นเพราะมีการคัดค้านมาแต่ต้น ซึ่งต่างจากกรณี
กฎหมายซึ่งไม่มีผลต่อคดีที่สิ้นสุดไปแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๗๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗๖ ก่อนที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาจะได้อนุมัติพระราชกำหนดใดตามมาตรา
๑๗๕ วรรคสาม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวน
สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของแต่ละสภา มีสิทธิเข้าชื่อเสนอความเห็นต่อประธานแห่งสภาที่ตนเป็นสมาชิก
ว่าพระราชกำหนดนั้นไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่งหรือ**หรือวรรคสอง** และให้ประธานแห่งสภานั้นส่ง
ความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นเพื่อวินิจฉัย เมื่อศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยแล้วให้ศาลรัฐธรรมนูญแจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ส่งความเห็นนั้นมา

เมื่อประธานสภาผู้แทนราษฎรหรือประธานวุฒิสภาได้รับความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
หรือสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รอการพิจารณาพระราชกำหนดนั้นไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับแจ้ง
คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าสามสัปดาห์

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่งหรือ**หรือ**
วรรคสอง ให้พระราชกำหนดนั้นไม่มีผลบังคับมาแต่ต้น

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญว่าพระราชกำหนดใดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๗๕ วรรคหนึ่งหรือ**หรือ**
สอง ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด”

มาตรา ๑๗๗

“มาตรา ๑๗๗ ในระหว่างสมัยประชุม ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือ
เงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรง
ตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับ
แต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๗๕ ไม่ได้มีการกล่าวถึง “ในระหว่างสมัยประชุม” เหตุใดร่างมาตรา ๑๗๗ จึงมีการกำหนด “ในระหว่างสมัยประชุม”

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า เป็นความที่ใช้มาแต่เดิมซึ่งทำให้เกิดการตีความว่านอกสมัยประชุมจะพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราไม่ได้ซึ่งอาจทำให้เป็นปัญหา

ประธานกรรมการกล่าวว่า เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราไม่ว่าจะอยู่ระหว่างสมัยประชุมหรือนอกสมัยประชุมต้องพิจารณาได้ หากร่างมาตรา ๑๗๕ ตีความได้ว่าหมายรวมถึงในระหว่างสมัยประชุมและนอกสมัยประชุม ร่างมาตรา ๑๗๗ เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราต้องสามารถพิจารณาได้ทั้งในระหว่างสมัยประชุมหรือนอกสมัยประชุม

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า การแก้ไขเรื่องสมัยประชุมอาจเป็นช่องว่างให้คณะรัฐมนตรีออกกฎหมายเพื่อบังคับใช้ได้โดยไม่ต้องรอการพิจารณาของสภาหรือไม่ จึงควรให้เป็นไปตามแนวทางเดิม

ประธานกรรมการกล่าวว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยพิจารณาวินิจฉัยว่าสามารถทำได้ทั้งในระหว่างสมัยประชุมหรือนอกสมัยประชุม

- มีกรรมการสอบถามว่า เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราควรต้องมีการแก้ไขให้รับกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จึงควรออกกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราได้ทั้งในระหว่างสมัยประชุมหรือนอกสมัยประชุม เพื่อไม่ให้มีการได้เปรียบหรือเสียเปรียบในเรื่องเวลา แต่ทั้งนี้ในเรื่อง “จะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับ” ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยว่าเป็นไปตามร่างมาตรา ๑๗๕ ได้หรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า ร่างมาตรานี้ใจความสำคัญคือการกำหนดลักษณะของกฎหมายจึงโต้แย้งได้เฉพาะว่าเป็นเรื่องภาษีอากรหรือเงินตราหรือไม่ ส่วนเรื่องจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับไม่ใช่เงื่อนไขจึงไม่สามารถนำมาโต้แย้งตามร่างมาตรา ๑๗๕ ได้

- มีกรรมการสอบถามว่า ภาษีอากรและเงินตรา หมายรวมถึงเงินคงคลัง หรือเงินทุนสำรองด้วยหรือไม่

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ชี้แจงว่า ความว่า “ภาษีอากรและเงินตรา” มีความหมายครอบคลุม เนื่องจากความว่า “เงินตรา” ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับการเงินเท่านั้น แต่หมายรวมถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่าง ๆ ด้วย

- มีกรรมการสอบถามว่า เหตุใดในเรื่องการตราพระราชกำหนดหลายมาตราจะใช้ความว่า “พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนด”

ประธานกรรมการชี้แจงว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติ

นายอัษฎพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญชี้แจงว่า ในการใช้อำนาจทางบริหารจะไม่ได้ให้คณะรัฐมนตรีใช้อำนาจบริหารในทุกเรื่อง เรื่องใดที่ต้องใช้อำนาจโดยประมุขของรัฐจึงต้องระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ หมายความว่าผู้รับผิดชอบคือคณะรัฐมนตรีแต่ผู้ที่ให้มีผลใช้บังคับคือประมุขของรัฐเท่านั้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๗๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๗๗ **ในระหว่งสมัยประชุม** ถ้ามีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรหรือเงินตราซึ่งจะต้องได้รับการพิจารณาโดยด่วนและลับเพื่อรักษาประโยชน์ของแผ่นดิน พระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้

พระราชกำหนดที่ได้ตราขึ้นตามวรรคหนึ่ง จะต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในสามวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๗๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๗๘

“มาตรา ๑๗๘ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๗๙

“มาตรา ๑๗๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศใช้และเลิกใช้กฎอัยการศึกตามลักษณะและวิธีการตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องประกาศใช้กฎอัยการศึกเฉพาะแห่งเป็นการรีบด่วน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารย่อมกระทำได้ตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก”

ประเด็นการพิจารณา

มีการสอบถามว่า การให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารประกาศใช้กฎอัยการศึก เจ้าหน้าที่ดังกล่าวมีความรับผิดชอบหรือไม่ เหตุใดจึงไม่ให้อำนาจหน้าที่ดังกล่าวแก่ฝ่ายบริหารและศาลปกครองมีอำนาจตรวจสอบหรือไม่

ประธานกรรมการชี้แจงว่า เรื่องดังกล่าวเป็นความจำเป็นทางทหาร เช่น มีการรบ จึงไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง ทั้งนี้ เรื่องการประกาศใช้กฎอัยการศึกจะมีขอบเขตอำนาจหน้าที่เป็นลำดับขั้นว่านายทหารยศใดสามารถประกาศใช้กฎอัยการศึกในเขตใด เช่น เขตหมู่บ้าน เขตอำเภอ หรือเขตจังหวัด เป็นต้น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๗๙ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๐

“มาตรา ๑๘๐ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

มติให้ความเห็นชอบของรัฐสภาต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ในระหว่างที่อายุสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรยุบ ให้วุฒิสภำทำหน้าที่รัฐสภาในการให้ความเห็นชอบตามวรรคหนึ่ง และการลงมติต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกวุฒิสภำทั้งหมดเท่าที่มีอยู่”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๑

“มาตรา ๑๘๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้รัฐสภาจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางตามวรรคสอง หมายถึง หนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วม หรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติหรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

เมื่อมีปัญหาว่าหนังสือสัญญาใดเป็นกรณีตามวรรคสองหรือวรรคสามหรือไม่ คณะรัฐมนตรีจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ได้ ทั้งนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ”

ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตรา ๑๘๑ มาจากมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ใช่หรือไม่ นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เป็นความในมาตรา ๒๓ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ๒๕๕๗ และบางส่วนของมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐

- มีกรรมการสอบถามว่า การที่รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ขยายเรื่องหนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ทำให้ในทางปฏิบัติมีปัญหาเกี่ยวกับการตีความว่าหนังสือสัญญาที่มีลักษณะกระทบนั้นมีความหมายเพียงใด และการที่ไม่มีกฎหมายกำหนดเรื่องดังกล่าวส่งผลให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติงานได้ยาก จะสามารถจำกัดขอบเขตได้หรือไม่เพียงใด

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า รัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) ๒๕๕๗ ตัดเรื่องมีผลผูกพันทางการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญออกเนื่องจากไม่สามารถกำหนดได้ และในเรื่องที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างกว้างขวางมีเรื่องใดบ้างนั้นได้นำไปบัญญัติไว้วรรคสาม

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การดำเนินการเรื่องเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) ของรัฐบาลส่งผลกระทบต่อเกษตรกรอย่างมาก เนื่องจากทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของต่างประเทศถูกส่งเข้ามาค้าขายในประเทศไทยจำนวนมาก

- เรื่องเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) มีความสำคัญ แต่การที่หน่วยงานของรัฐเสนอกรอบการเจรจาการค้ากับต่างประเทศทุกเรื่องให้รัฐสภาพิจารณานั้นเป็นการสร้างภาระให้กับรัฐสภา ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงไม่ได้เกิดจากกฎหมายแต่เป็นปัญหาในทางปฏิบัติ ส่วนการกำหนดเนื้อหาของร่างมาตรานี้ควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและยึดถือผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญมากกว่าที่จะคำนึงถึงความสะดวกในการเจรจาการค้าของภาครัฐ การใช้กลไกของรัฐสภาหรือกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้รัฐบาลมีเครื่องมือในการเจรจาการค้าหรือการทำความตกลงกับต่างประเทศได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในต่างประเทศได้มีการดำเนินการเรื่องเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) เป็นจำนวนมาก แต่ปัจจุบันรูปแบบการค้าของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นการรวมตัวในลักษณะภูมิภาคนิยมจึงทำให้การดำเนินการเรื่องเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) เป็นการดำเนินการเรื่องการค้ารูปแบบหนึ่งเท่านั้น โดยได้มีการนำเรื่องดังกล่าวมากำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ แต่สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหานั้นเนื่องจากหน่วยงานของรัฐจะเสนอกรอบการเจรจาการค้าให้รัฐสภาหรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนซึ่งกระทบต่อการเจรจาการค้าของรัฐบาลกับต่างประเทศ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา **หรือที่ทรงยกย่องตามมติของคณะรัฐมนตรีหรือสภามหาชนของประเทศสหประชาชาติ** ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการนี้ รัฐสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

รัฐสภาจะกำหนดให้หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวางนอกเหนือจากสัญญาตามวรรคสองหนึ่ง **หมวดขซึ่ง หนังสือสัญญาที่ขบถกับทรัพย์สิน เขตอุตสาหกรรม หรือการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งเขตหรือบางส่วน หรือतरอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ** ให้ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามวรรคหนึ่งด้วยก็ได้ การกำหนดดังกล่าวให้ระบุถึงประเภทหรือขอบเขตของหนังสือสัญญาดังกล่าวให้ชัดเจน และกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นไว้ด้วย ทั้งนี้ โดยตราเป็นข้อบังคับของรัฐสภา

เมื่อมีปัญหาว่หนังสือสัญญาใดเป็นกรณีตามวรรคสองหรือวรรคสามหรือไม่ คณะรัฐมนตรีจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ได้ ทั้งนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ”

ทั้งนี้ หลักการที่บัญญัติในวรรคสาม รัฐสภาจะเป็นผู้กำหนดว่ากรณีใดที่เป็นการทำหนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศที่รัฐบาลต้องส่งให้รัฐสภาพิจารณาก่อน และรัฐสภาจะเป็นผู้ดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำหนังสือสัญญาด้วย

- มีกรรมการสอบสวนว่า รัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ด้วย ขณะนี้ความคืบหน้าของร่างกฎหมายดังกล่าวเป็นอย่างไร

- ประเทศไทยจะได้ประโยชน์จากการทำเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) กับต่างประเทศในระยะยาว โดยเฉพาะเรื่องการค้าเกษตรที่จะทำให้อุตสาหกรรมสามารถพัฒนาผลผลิตของตนเองได้

- ความในวรรคสามควรแก้ไขเพิ่มเติมเป็น “...ของประเทศอย่างกว้างขวางหรือผูกพันด้านการค้าการลงทุนนอกเหนือจากสัญญาตามวรรคสองหนึ่ง...”

- การทำหนังสือสัญญาการค้าทุกประเภทของรัฐบาลกับต่างประเทศ โดยปกติจะมีผลผูกพันเรื่องการค้าด้วยเช่นกัน

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ได้มีการยกร่างกฎหมายกฎหมายว่าด้วยการกำหนดขั้นตอนและวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ แต่ไม่สามารถหาข้อยุติได้ว่ากรณีใดที่เป็นการทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ร่างกฎหมายดังกล่าวจึงไม่สามารถประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ นอกจากนี้ การกำหนดให้รัฐสภาเป็นผู้กำหนดว่าหนังสือสัญญาใดที่รัฐบาลต้องส่งให้รัฐสภาพิจารณามีความเหมาะสมแล้ว ส่วนความว่า “หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง” จะครอบคลุมถึงเรื่องความผูกพันด้านการค้าการลงทุนด้วย

นายธนาวุฒิ สังกข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ปัจจุบันเกิดปัญหาจากการที่หน่วยงานของรัฐเสนอให้สถานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณากรอบการทำความตกลงหรือการเจรจาการค้ากับต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ทำให้การเจรจาการค้าของรัฐบาลกับต่างประเทศเป็นไปอย่างล่าช้า

- มีกรรมการเสนอให้เพิ่มความในวรรคสาม เป็น “...ที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน หรือสังคมของประเทศ...”

- มาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญา จึงควรเพิ่มความในลักษณะดังกล่าวไว้ในร่างมาตรานี้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ได้กำหนดเรื่องการเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของรัฐไว้ในหมวดหน้าที่ของรัฐแล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๘๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในการนี้ รัฐสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

รัฐสภาจะกำหนดให้หนังสือสัญญาที่กระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน หรือ สังคมของประเทศอย่างกว้างขวางนอกเหนือจากสัญญาตามวรรคสองหนึ่ง ทบทวนซึ่ง หนังสือสัญญาที่ เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน เขตอุตสาหกรรม หรือทรัพย์สินที่ทรัพย์สินสาธารณะ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสีย สิทธิในทรัพย์สินสาธารณะทั้งหมดหรือบางส่วน หรือทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติ ให้ต้องได้รับความ เห็นชอบของรัฐสภาตามวรรคหนึ่งด้วยก็ได้ การกำหนดดังกล่าวให้ระบุถึงประเภทหรือขอบเขตของหนังสือ สัญญาดังกล่าวให้ชัดเจน และกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นไว้ด้วย ทั้งนี้ โดยตราเป็นข้อบังคับของรัฐสภา

เมื่อมีปัญหาว่หนังสือสัญญาใดเป็นทรัพย์สินที่มรดกสองหรือมรดกสามหรือไม่ คณะรัฐมนตรีจะ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยก็ได้ ทั้งนี้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสัปดาห์นับนับแต่ วันที่ได้รับคำขอ”

มาตรา ๑๘๒

“มาตรา ๑๘๒ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๒ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๓

“มาตรา ๑๘๓ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการถอดถอนฐานันดรศักดิ์และเรียกคืน เครื่องราชอิสริยาภรณ์”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๓ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๔

“มาตรา ๑๘๔ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน ตำแหน่ง ปลัดกระทรวง อธิบดี และเทียบเท่า และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๔ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๕

“มาตรา ๑๘๕ ข้าราชการและพนักงานของรัฐซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำและมีใช้ ข้าราชการการเมือง จะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นมิได้”

ประเด็นการพิจารณา

-ไม่มี-

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๘๕ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๘๖

“มาตรา ๑๘๖ บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการอันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

บทกฎหมายที่ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วหรือถือเสมือนหนึ่งว่าได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยพลัน”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอให้ตัดความในวรรคสองออก

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๘๖ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๘๖ บทกฎหมาย พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการอันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน ต้องมีรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้

~~บทกฎหมายที่ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วหรือถือเสมือนหนึ่งว่าได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยพลัน”~~

มาตรา ๑๘๗

“มาตรา ๑๘๗ เงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรี ประธานและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานและรองประธานวุฒิสภา ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้จ่ายได้ไม่ก่อนวันเข้ารับหน้าที่

บำเหน็จบำนาญหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นขององคมนตรีซึ่งพ้นจากตำแหน่ง ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา”

ประเด็นการพิจารณา

นายปรกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธิการกรรมการ คนที่หนึ่ง ขอให้ที่ประชุมพิจารณาว่า ควรคงความในร่างมาตรานี้ไว้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรพิจารณาความในวรรคแรกเสียก่อนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ และเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๑๘๗ ไว้ก่อน

อนึ่ง มีกรรมการเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาว่า ควรกำหนดให้มีหมวดว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและข้าราชการประจำในร่างรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ที่ประชุมสามารถเสนอร่างมาตราเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและข้าราชการประจำได้ ซึ่งจะได้นำมาพิจารณาต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๕๐ นาฬิกา

นายเฉลิมศักดิ์ ใจхани

วิทยาการปฏิบัติการ

นางสาววรินทร์พร ปณิธานธรรม

วิทยาการชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอัจฉรา สอนสมุทร

วิทยาการชำนาญการพิเศษ

นายสกนธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์